

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

J. E.

Cím:

Budapest jubileuma

Forrás:

Országjárás

Bp.
(Hely)

1943. X. 22.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

9.439

Hely

Idő

"1872/1942"

Személy

Budapest jubileuma

A három testvérváros egyesítésének 70. évfordulójára

Minden város élőlényhez hasonló. Emberek alkották, munkájuk nagyobbította, fejlesztette és szépitette. Az emberi léthez hasonlóan, van fellendülése, megerősödése, izgalma megzavarása. Élete hősök életéhez hasonló. Szépségét, hatalmát, alkotásait lakóinak szükséglete, becsvágya és büszkesége teremtette a századok folyamán. Építészete, műalkotásai, külső képe egyhangban állanak lakosságának vágyaival és jellemével. Sajátosságát, lelki keresztmetszetét csak úgy érthetjük meg, ha ismerjük alkotásait bölcsőkorától napjainkig, ha halljuk szívének verését, és érezzük elevenen élő lelkiségét és azzal a szeretettel tekintünk arculatába, amellyel a gyermek tekinti szülőanyját.

Erre a nagy lelki feladatra nevel napjainkban a magyar

főváros, amely Szendy Károlyban egyik legnagyobb polgármesterét tiszteli, mert sorsdöntő időkhöz a világvárossá lett magyar fővárosnak a nagy időkhöz legméltóbb sáfára.

Most hetven év előtt, Budapest, a három testvérvárosból: Budából, Pestből és Óbudából az 1870:X. törvénycikk alapján egyesült főváros Ráth Károly vezetésével új életnek indult elébe. Ekkor ébredt elsősorban *Andrássy Gyula* grófnak buzgalmából világvárosi jelentőségének tudatára.

Előrelátó elmék már századokkal ezelőtt tudatára ébredtek annak, hogy ezt a helyet Isten is annak teremtette, hogy Kelet és Nyugat határmezsgyéjén állva, Közép-Európa egyik legfontosabb szellemi és gazdasági gócpontjává fejlődjék.

Az utolsó Árpádokat, akik IV.

Béla óta Budára tették át királyi székhelyüket, már ez a bölcs elgondolás vezette. *Zsigmond* a király és császár, aki felépíti francia mestereivel budavári Friss palotáját, Budát Pesttel állandó hiddal kísérli összekötni és Óbudán a királynői rezidenciát rendez be, már felismerte a három város egybetartozásának szükségét. *Hollós Mátyás* itt teremti meg a magyar renaissance fellegvárát. A török hódoltság szomorú napjaiban pedig egy izig-vérig magyar történetíró: *Szerémy György* 1543-ban, Magyarország romlásairól írott Emlékiratában először írja le a bűvös nevet: „*Budapest*”. A magyar metropolis neve tehát mostan, egyesítésének 70. évfordulóján ünnepli nevének *négyévszázados* jubileumát is.

II. *József*, a kalapos király Pozsony helyett már Pest-Budára helyezte át az ország súlypontját, de a testvérvárosok

tervszerű fejlődését *Széchenyi István* gróf életműve és *József nádornak*, Pest második alapítójának fáradhatatlan buzgal-

ma indította útnak. *Andrássy Gyula* gróf, ez a nagyvonalú magyar államférfiú, akinek lelkében ott élt székely ősei vérenek teremtő genialitása, volt az első, aki átértette, hogy az alkotmányát visszanyert államnak méltó fővárosra van szüksége. *I. Ferenc József* és *Erzsébet királyné* uralkodásának legragyogóbb fejezete a magyar főváros fellendítéséért kifejtett nemes megértésük és buzgalmuk. 1894-ben a nagy magyar uralkodó „székvárosává” emeli Budapestet, amely két év múlva a „Millenium” ragyogó ünnepeinek és a felejthetetlen emlékmű ezredéves kiállításnak színhelye. *Ekkor indul Budapest idegenforgalma nagyarányú fejlődésnek*, ekkor ébred Európa a magyar főváros igazi jelentőségének tudatára.

Ennek a tudatnak szellemében születik meg *Bárczy István*nak, a nagy polgármesternek elgondolásában *Nagy Budapest* terve, amelyet a világháború, az összeomlás és a trianoni korszak csak ideiglenesen tud elodázni és az eljövendő békekor-

szaknak lesz nagy munkafeladata.

Budapest utolsó hetven éve, sohasem sejtett fejlődésnek lett korszaka a város életében. A magyar tudomány, művészet, ipar, kereskedelem és közgazdasági élet fellendülése a város valóságos aranykorát teremtették meg 1867-től 1914-ig. E

nagy szerű fellendüléshez méltóan csatlakozik a fővárosnak 1914 utáni élete. A közüzemek bámulatos fejlesztése, a fürdőügy nagyszabású fellendítése, az idegenforgalom tervszerű kiépítése, a főváros múzeumügyének szakavatott felkarolása, régi műemlékeinek mintaszerű feltárása, a közlekedési hálózat kiépítése és megreformálása, új városrészek születése, a Segítőalap életbeléptetése és sok más alkotás mind-mind ennek az utolsó nemzedéknek alkotásai, amelyek örökre összeforradtak Szendy Károly és munkatársainak nevével.

Budapest ennek a jubiláris évének szellemében most adta ki első méltó alakban megírt történelmének két első kötetét. Szendy Károly polgármesternek